

Materiał do sprawdzianu po 1 i 2 klasie

Antyk

1. Znajomość **Mitologii** Parandowskiego .(przede wszystkim mitów o: stworzeniu świata, Prometeuszu, Syzyfie, Orfeuszu i Eurydyce, wyprawie Argonautów, Tezeuszu i Ariadnie, Demeter i Persefonie , o Narcyzie; znajomość bogów olimpijskich , świat państwa zmarłych, wojna trojańska , Arkadia, Parnas, funkcja przepowiedni, pojęcie : fatum)
2. Archetyp, topos, homo viator - definicja, przykłady
3. Ramy czasowe – nazwa : antyk, starożytność.
4. Szkoły filozoficzne: epikurejczycy, stoicy; postaci filozofów : Sokrates, Platon.
5. Zasada umiaru/ złotego środka- Arystoteles
6. Zasady sztuki: mimesis, decorum . Klasyczny kanon piękna, złoty podział s. 44-45
7. Cechy eposu (Iliada – omawiane frag.: pojedynek np. : Menelaosa i Parysa, Achillesa z Hektorem, pożegnanie Hektora z Andromachą, rola bogów). Styl homerycki.
8. Cechy dramatu antycznego .Zasada komp. tragedii , geneza tragedii, pojęcia: katastrofa; katharsis
9. "**Król Edyp**": znajomość utworu . Tragizm antyczny. Pojęcia: ironia tragiczna; hamatria hybris, fatum., katharsis.
10. Horacy – *Exegi monumentum* , *Do Leukone*, i inne omawiane utwory , motywy filozoficzne, poglądy.

Biblia

- 1 Styl biblijny
2. Znajomość następujących postaci, wątków , wydarzeń : obraz stworzenia świata, człowieka, wygnanie z Edenu, historia Abla i Kaina, Abraham – jego targ z Bogiem , zniszczenie Sodomii i Gomory- Lot , ofiarowanie Izaaka.
3. Ks. Hioba – historia Hioba , Ks. Koheleka- tematyka
4. Przypowieść o synu marnotrawnym i 2 inne przypowieści - znaczenie metaforyczne, cechy przypowieści.
5. Ewangelia - ważne wydarzenia z życia Chrystusa.
- 6 . Apokalipsa wg Św. Jana – wizja sądu.

Średniowiecze

- I Ramy czasowe średniowiecza (w tym Polska). Cechy, zjawiska charakteryzujące epokę: teocentryzm, uniwersalizm, feudalizm,
- II warstwy społeczne - charakterystyka (warstwa rycerska: kodeks, ars moriendi, życie na dworze , miłość dworna, miłość rycerska ; duchowieństwo - rola w społeczeństwie wykształcenie, zakres działalności i.t.p.),
- III wzorce osobowe średniowiecza
- IV pojęcia ,gatunki i motywy średniowieczne: asceza, deesis, plankt,(lament), stabat mater dolorosa, danse macabre (taniec śmierci), parenese . lit. parenetyczna, pieśń o czynie (chanson de geste), *Dzieje Tristana i Izoldy* –romans rycerski, hagiografia -schemat budowy legendy o świętym
- V Znajomość tekstów : ***Bogarodzica***, ***Postępujcie bracia miła***, ***Legenda o Św. Aleksym***, ***Rozmowa Mistrza Polikarpa ...***, fr.- treść, problematyka
- VII znajomość tekstów : ***Dzieje Tristana i Izoldy*** -problematyka omawiana tj. portret

rycerza i króla, obyczajowość średniowieczna, obraz społeczeństwa, miłość i moralność, rola kobiet .

VIII Sztuka – style średniowiecza.

Umieć nazwać i wskazać cechy średniowieczne w omawianych utworach (w sztuce) !

Renesans

1.Czas trwania epoki, nazwa, zjawiska ,cechy i ideologia epoki.

2.Pojęcia : humanizm renesansowy s.19, indywidualizm s.15 ; antropocentryzm, reformacja s.16; neoplatonizm s.17 ;godność człowieka s.55; cnota s.70;

3.Ważne postacie epoki np.: Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Mikołaj Kopernik, Marcin Luter .

4. Architektura i sztuka s.26-29 (wskazać istotne cechy).

5. Znajomość omówionych utworów J.Kochanowskiego (pieśni, fraszki i treny: V,VII,VIII (gimnazjum) podręcznik s.64-67- **szczególnie treny: IX,X, i XI ,fr.XIX** ,tren XVIII

motywy antyczne w twórczości J.Kochanowskiego :m.in. stoicyzm ,epikureizm mit arkadyjski(Pieśń Panny XII) , motywy mitologiczne, nawiązania do twórczości Horacego.

6.Teatr i dramat elżbietański , dramat szekspirowski– wskazanie cech .Różnice między tragedią antyczną a dramatem szakspirowskim. (podręcznik)

7. Znajomość tragedii W. Szekspira : *Makbet*, *Hamlet* (umieć m.in. wskazać źródło tragizmu bohaterów; pojęcia :determinizm ,indeterminizm, hamletyzm)

8. Motywy : snu , choroby psychicznej, theatrum mundi s.42 (umieć wskazać w utworze i omówić znaczenie motywu.

Umieć nazwać i wskazać cechy renesansowe w omawianych utworach (w sztuce) !

Barok

1. nazwa , czas trwania epoki , styl barokowy w sztuce (s.116-124), filozofia B. Pascala i jej wpływ na światopogląd epoki s.137.

2. poezja metafizyczna : a) utwory ks. Józefa Baki str.124-125. b) M. Sęp Szarzyński - tematyka utworów (sonety :s. 82-83).

c) D. Naborowskiego : Krótkość żywota , Marność(s.134-135)

3. motyw **vanitas** w kulturze baroku- na przykładzie utworów literackich oraz obrazów np. s.121,125, 136,139,140.

4..Znajomość nazwisk malarzy i przykładów ich dzieł : Georges de La Tour, Rembrandt van Rijn, P.P. Rubens M. Merisi da Caravaggio.- cechy barokowe w sztukach plastycznych ,na przykładach obrazów , G.L. Bernini - rzeźby s.146-7 i architektury (Pałac w Wilanowie)

6. Nurt dworski w literaturze : konceptyzm , marinizm: J.A. Morsztyn sonet: Do trupa, Do

też, e (na czym polega koncept s. 129).

7. Kultura sarmacka - charakterystyka (wiadomości z podręcznika s.148-152, 154-155 kserokopii- Polacy w Danii); etykieta, sztuka, ubiór i.t.p.

7. J.Ch.Pasek - portret sarmaty: epizody z podręcznika oraz epizod dotyczący Polaków w Danii - spojrzenie na kulturę obcego państwa. Na podstawie tekstów umiejętność scharakteryzowania szlachty, którą przedstawia autor w pamiętnikach.

8. O jakich wadach polskich sarmatów pisze J. Kaczmarek w utworze : *Dobre rady pana ojca ? s.157*

9 pojęcia: kontrreformacja s.162, libertynizm s.129, makaronizm s.152, sarmatyzm s.150-152, racjonalizm- filozofia Kartezjusza s.172.

10. Gatunki barokowe s.151, klasycyzm francuski s.130.

11. Barokowa wizja świata i człowieka – na przykładach różnych tekstów kultury.

12. Obraz miłości w liryce dworskiej.

13. Umiejętność wskazywania środków stylistycznych i językowych w utworach literackich.

14. P. Skarga : Kazania sejmowe -tematyka , środki stosowane w retoryce.

Umieć nazwać i wskazać cechy barokowe w omawianych utworach (w sztuce) !

Oświecenie

1. Oświecenie - inf. str. 196-204 (należy umieć scharakteryzować epokę w Europie zachodniej i w Polsce np. wymienić powstałe instytucje, czasopisma, tendencje : dydaktyzm, utylitaryzm). Wielka Encyklopedia Francuska

2. Filozofia oświecenia s.208-209, libertynizm s.129

3. Style w oświeceniu : klasycyzm, rokoko - cechy , przykłady utworów literackich (I .Krasicki, F. Bohomolec „Pijacy”, Ch.de Laclos „Niebezpieczne związki” oraz innych tekstów kultury s.218-219 (Łazienki Królewskie, malarstwo).

4. Król Stanisław August Poniatowski jako mecenas sztuki s.215

5. I. Krasicki : znajomość satyr : Do króla, Pijaństwo - problematyka , budowa, środki stylistyczne , cechy gatunku.

6. Bajki I. Krasickiego - budowa, cechy gatunku, umieć przywołać 3 przykłady bajek i scharakteryzować ich budowę.

7. Utopia oświeceniowa na przykładzie powieści I. Krasickiego : Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki - znajomość problematyki utworu.

8. Sztuka w oświeceniu : W.A. Mozart, M. Bacciarelli, B. Bellotto (Canaletto), Piotr Norblin, Jacques-Louis David, F. Boucher- przykłady obrazów, umieć wskazać cechy stylu.

9. Ważne wydarzenia : uchwalenie Konstytucji 3maja, rozbiory Polski, insurekcja kościuszkowska.

10. Analiza obrazu ze wskazaniem cech np. : klasycznych, rokokowych.

Umieć nazwać i wskazać cechy stylów epoki w omawianych utworach (w sztuce) !

Preromantyzm / gotycyzm

J.W. Goethe: *Król olch, Cierpienia młodego Wertera*

cechy preromantyczne , gotycyzm, frenetyzm romantyczny , bohater werterowski s.45
portret Lotty ,Weltschmerz s. 16, portret kobiety, postawa racjonalna i romantyczna

Romantyzm

cechy epoki , czas trwania

malarstwo romantyczne – cechy – malarze np.:J.M.W. Turner,C.D. Friedrich,
E. Delacroix, P. Michałowski,

A. Mickiewicz - ballady :Romantyczność(np. jako manifest młodego pokolenia), ballada
; II i IVcz *Dziadów*: omówić prawdy moralne oraz motywy ludowe II cz. szczegółowe
zagadnienia do III cz.*Dziadów*- oddzielna kserokopia ; sonety krymskie (wybrać i umieć
przynajmniej dwa)

Pan Tadeusz: bohaterowie – umieć scharakteryzować postać, funkcjonowanie przyrody (znajomość przynajmniej dwóch przykładów opisów przyrody), historia , umieć omówić
wątki utworu, cechy eposu, zwrócić uwagę na inwokację i epilog, funkcje postaci
drugoplanowych (np. Maciek nad Maćkami ,Jankiel, Protazy) informacje z podręcznika!
S.71-77

J. Słowacki :Kordian – cechy bohatera, Weltschmerz – jaki ma charakter

Zagadnienia

I cechy gatunkowe : ballady, dramatu romantycznego,

II polemika romantyków z racjonalistami,

III motywy: motywy ludowe s.41,orientalizm s.53,symbolika morza s52,symbolika wody
s.83, podróż s.52 (J.Słowacki „Smutno mi Boże”)

IV bohater romantyczny (umieć wskazać na przykładach : Gustaw -Konrad, Kordian,
Werter)

V portret kobiety s.45 ,

różne sposoby walki o wolność: III cz. *Dziadów* , *Kordian*

VI miłość romantyczna : s.41,88-89

Goethe :*Cierpienia* ... Słowacki: Kordian - Wioletta i Laura, A. Mickiewicz *Dziady* cz. IV ,
Pan Tadeusz (historia Jacka Soplicy, Jacek Soplica -Ewa Horeszko) ,nowe pokolenie :
Tadeusz- Zosia, Telimena- Hrabia

VII pejzaż romantyczny – s.54,56,58-59,

VIII człowiek i natura : ballady, sonety krymskie, *Pan Tadeusz*

Fredro *Zemsta*- przebieg wydarzeń, wiedza o głównych bohaterach, typy humoru,
Zemsta jako komedia.

Znajomość tematyki utworów poetyckie z podręcznika : J. Słowacki, A. Mickiewicz,

C.K. Norwid- tematyka utworów

pojęcia : panteizm, mesjanizm, prometeizm, winkerliedyzm, profetyzm, tyrteizm,
orientalizm, frenetyzm, - umieć wskazać w utworach.

Umieć nazwać i wskazać cechy stylów epoki w omawianych utworach (w sztuce)

Pozytywizm

I Zagadnienia :

Informacje o epoce :s.198-203 oraz kserokopia z uwzględnieniem pojęć : filozofia

pozytywna, scjentyzm, utylitaryzm, darwinizm, ewolucjonizm, organicyzm, agnostycyzm,
realizm w literaturze i sztuce (malarze), naturalizm (s.218-219 , kserokopia).
Sytuacja w Polsce s.204, kserokopia.
Program pozytywistów polskich – 206-207 , kserokopia oraz artykuły E .Orzeszkowej., s. 232,240
Funkcjonowanie tzw. języka ezopowego- wyjaśnienie pojęcia s.257
Rola prasy , powstanie gatunków : **felieton** (cechy gatunku s.248, kserokopia
przykład wypowiedzi na podstawie felietonu B. Prusa w podręczniku)
reportaż- cechy gatunku (kserokopia) na przykładzie reportaży R. Kapuścińskiego
Podróże z Herodotem.
Pojęcie : utwór tendencyjny – wyjaśnić na przykładzie.
Realizm krytyczny – umieć wyjaśnić na przykładzie *Lalki* B .Prusa .
Cechy utworu realistycznego i naturalistycznego (kserokopia)
Umieć wskazać cechy realistyczne na przykładzie omawianych utworów.
Nowela – cechy gatunku , przykłady omawianych utworów ich problematyka(M.
Konopnicka *Dym*, H. Sienkiewicz *Janko Muzykant* ,E. Orzeszkowa: *Mendel
Gdański*)
Powieść historyczna : H. Sienkiewicz / B. Prus *Faraon* (cechy wymienionych powieści
, problematyka)
Przykłady malarstwa realistycznego(A. Gierymski) i tzw. akademizmu kserokopia (H.
Siemiradzki) umieć wymienić tytuły i treść obrazów z podręcznika ; malarstwo
historyczne : J. Matejko – *Bitwa pod Grunwaldem* , *Stańczyk w czasie balu na
dworze królowej Bony wobec straconego Smoleńska* – i inne , w jaki sposób
Matejko prezentuje wydarzenia historyczne)

II Utwory:

1.B. Prus : *Lalka* (zagadnienia : Charakterystyka społeczeństwa (umieć wymienić
warstwy społeczne - przedstawiciele – konkretne postacie).
Portrety bohaterów : Wokulski, Rzecki, Izabela i jej ojciec, Ochocki,
Zasławska, Starski, Książę, Szlangbaumowie, Szuman, Stawska.
Kobiety w *Lalce*- artykuł Boguckiej podręcznik s. 258-259.
Trzej idealisci (Rzecki, Wokulski i Ochocki – na tle społeczeństwa)
Obraz Warszawy i Paryża.
Lalka jako powieść realistyczna – cechy.
Motyw : theatrum mundi w powieści Prusa. Miłość w *Lalce* (wypowiedzi różnych
bohaterów(np. Wokulski , Szuman, Zasławska , Starski) na temat miłości , wątki miłosne
Cechy romantyczne i pozytywistyczne w powieści.
Narracja – funkcja mowy pozornie zależnej.
Tytuł – motyw lalki i jego wymowa.)

R. Kapuściński : *Podróże z Herodotem* : rozdziały :od Przekroczyć granicę do Rabi
śpiewa upaniszady, Sto kwiatów dla przewodniczącego Mao, Pamięć na drogach

świata , Koncert Armsrtonga , Twarz Zopyrosa ,U Doktora Ranke
(przykład współczesnego reportażu : budowa , problematyka np. opis rzeczywistości powojennej w Polsce, Polska a państwa zachodniej Europy, rola Herodota w życiu autora, funkcja tekstów Herodota w utworze, Co jest przedmiotem opisu w kolejno odwiedzanych krajach. Jak funkcjonuje w opowieściach o zwiedzanych miejscach postać narratora.)

F. Dostojewski : *Łagodna* : portrety psychologiczne bohaterów; historia ich związku, motywy i ich funkcje : ikona, śpiew, rewolwer ; budowa utworu .

A .Asnyk : utwory poetyckie : *Do młodych, Jednego serca, Karmelkowy wiersz.*

Umieć nazwać i wskazać cechy stylów epoki w omawianych utworach (w sztuce) !

Teksty kultury XX wieku: E.Keret: *Kolonie Knellera* –opowiadanie tytułowe (obraz zaświatów, charakterystyka gł. ; Bohatera; M.Bułhakow : *Mistrz i Małgorzata* :relacja mistrz – uczeń, sytuacja twórcy w państwie totalitarnym; rola Wolanda i jego świty, obraz Moskwy i jej mieszkańców, Moskwa jako symbol państwa totalitarnego; motywy biblijne i ich funkcja; ; S. Lem " Solaris" – człowiek wobec poznania innych kultur(sposób działania postaci powieści, literatura , którą czyta Kris; Kris i Harey – relacje między bohaterami; ocean jako bohater powieści;
P. Suskind " Pachnidło"- historia głównego bohatera, obraz Paryża , krytyka oświeceniowych dążeń, funkcja motywów kryminalnych ; postaci : Baldini jego stosunek do rozwoju, markiz Taillade- Espinasse- portret naukowca!, Richis .

Filmy: W.Allen *Jej wysokość Afrodyta*, A.T.Jensen :*Jabłko Adama*, L.Bunuel *Szymon pustelnik*, -sposób wykorzystania motywów antycznych, biblijnych, średniowiecznych.
A.Zamecka *Komunia* – obraz rodziny, funkcja przestrzeń,

M.Forman *Amadeusz* – losy wybitnej jednostki, twórca i jego dzieło, Salieri-Mozart – dwie drogi twórcze; A.Kapadia –*Amy ,Chopin. Pragnienie miłości* reż. J.Antczak

Zagadnienia językowe :słowotwórstwo – powstawanie wyrazów, podstawa słowotwórcza i formant , neologizmy i ich funkcje; funkcje tekstów

(informacyjna, ekspresywna, impresywna, poetycka, fatyczna- umieć wskazać środki językowe tworzące daną funkcję); archaizmy –funkcje ; stylizacja językowa;
(Bogurodzica- znać fragment) ; netykieta; związki frazeologiczne, frazeologia (frazy, zwroty, wyrażenia); style funkcjonalne (potoczny , naukowy, urzędowy, publicystyczny, retoryczny (przemówienia));mówiona i pisana odmiana polszczyzny;

